

Asia: VN/30625/2023

Lausuntopyyntö: Valtiosopimusluonnos vaihdantakelpoisista rahtikirjoista (Draft convention on negotiable cargo documents)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tausta

Oikeusministeriö pyytää lausuntoja valtiosopimusluonnokseen vaihdantakelpoisista rahtikirjoista rahtikirjojen (Negotiable Cargo Documents, NCD). Taustalla on Kiinan vuonna 2019 kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnalle (UNCITRAL) tekemä ehdotus sellaisen instrumentin kehittamisestä, jolla luotaisiin vaihdantakelpoinen kuljetusasiakirja ottaen erityisesti huomioon rautatiekuljetukset Euroopan ja Aasian välillä. Toisin kuin merenkulun konossementti, pääsääntöisesti muiden kuljetusmuotojen rahtikirjat eivät sisällä oikeutta tavaraan, eikä niitä voida käyttää konossementtia vastaavasti esimerkiksi rahoituksessa.

Uutta instrumenttia on työstetty UNCITRAL:issa, valtiosopimusluonnos on etenemässä YK:n yleiskokoukseen. Kokouksen on määrä hyväksyä valtiosopimus, ja tn. tehdä päätös sen avaamisesta allekirjoituksille. Tämän jälkeen eri valtiot voivat liittyä sopimukseen. Suomi ei ole vielä tehnyt päätöstä sopimuksen allekirjoittamisesta. OM haluaa lausuntopyynnöllään kerätä eri toimijoiden näkemyksiä sopimuksesta ja sen allekirjoittamisen tarkoituksenmukaisuudesta. Sopimuksen allekirjoittaminen ei vielä tarkoita sopimukseen sitoutumista, vaan hyväksyminen tapahtuisi erillisellä kansallisella menettelyllä.

Logistiikkayritysten Liiton näkemykset

Tehokas ja toimiva logistiikka on kriittistä Suomelle. Koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat entisestään korostaneet Suomen riippuvuutta kansainvälisistä markkinoista ja verkostoista, sekä toimivan logistiikan merkitystä Suomen kilpailukyvyllä.

Nykytilanteessa tie-, rautatie- ja ilmakuljetusten kuljetusasiakirjat eivät ole vaihdantakelpoisia.

Ehdotus mahdollistaisi siirrettävien rahtikirjojen käytön merikuljetusten lisäksi muillakin kuljetusmuodoilla. Tämä tehostaisi kansainvälistä logistiikkaa.

Logistiikkayritysten Liitto pitää tärkeänä sopimusluonnoksen multimodaalisuuteen perustuvaa periaatetta, joka luo yhtenäiset säännöt kaikille kuljetusmuodoille sekä kansainvälisesti eri lainkäyttöalueilla. Periaate mahdollistaa kuljetusten joustavamman suunnittelun, nivoo kuljetusketjun eri osat toisiinsa ja parantaa toimitusketjujen hallintaa.

Vaihdantakelpoisten käyttö olisi vapaaehtoista ja perustuisi lähettäjän ja rahdinkuljettajan väliseen sopimukseen. Lähettäjä ja rahdinkuljettaja voisivat sopia instrumentin mukaisen siirrettävän rahtikirjan asettamisesta sovituissa muodossa sähköisenä tai paperiversiona. Logistiikkayritysten Liitto pitää vapaaehtoisuutta tärkeänä periaatteena.

Vaihdantakelpoisten rahtikirjojen käyttöönotto helpottaisi sopimusluonnoksen mukaan myös kansainvälisen kaupan rahoitusta tarjoamalla selkeät ja yhtenäiset säännöt neuvoteltaville kuljetusasiakirjoille. Yhtenäiset, digitaaliset rahtikirjat voisivat luonnoksen mukaan parantaa logistiikan ja kaupan tehokkuutta globaalisti.

Logistiikkayritysten Liitto korostaa digitalisaation keskeistä merkitystä toimitusketjujen tehostumisessa. Liitto on ollut avainasemassa logistiikan sähköisten palvelujen edistämisessä jo vuodesta 2009, mukaan lukien sähköisten rahtikirjatietojen ja kuljetustilaustietojen käyttöönotto. Suomessa liiton jäsenten hoitamien tavarankuljetuksen lähetystiedoista reilusti yli 95 prosenttia siirtyy sähköisesti. Esimerkiksi vuonna 2011 vastaava luku oli alle 40 prosenttia. Liiton tahtotila on, että Suomesta tulee sähköisten toimitusketjujen edelläkävijämaa, jossa kaikki kuljetustilaustiedot välittyvät sähköisesti. Moni liiton jäsenyritys tavoittelee kokonaan paperitonta toimitusketjua.

Tärkeää on, että rahtitietojen jakaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Yrityskohtaisten rahtitietojen jakamista ei voida edellyttää.

Digitaalisten standardien kehittämisen tulee perustua logistiikka-alan ja elinkeinoelämän tarpeisiin, ja kehittämisen lähtökohtana tulee olla kansainväliset standardit.

On hyvä, että sopimuksen 6. artiklassa on kirjaus rahdinkuljettajan varauman mahdollisuudesta, jos hän tietää tai hänellä on syytä epäillä kuljetusasiakirjan tiedon virheellisyyttä. Kuljetuksen tilaajan vastuu datan laadun ja oikea-aikaisuuden suhteen logistiikkaketjussa on keskeinen.

Logistiikkayritysten Liitto pitää tärkeänä tie- ja liikennetiedon saatavuutta ja reaaliaikaisuutta. Ajantasainen tilannekuva parantaa kuljetusten ennustettavuutta, ja häiriötilanteiden hallinta tukee kuljetusten sujuvuutta. Olosuhdetietoihin panostaminen tehostaa väyläomaisuuden hallintaa ja voi osaltaan alentaa tienpidon ja tie- ja katuverkon talvihoidon kustannuksia.

Logistiikkayritysten Liiton toiveena on, että Suomi allekirjoittaisi vaihdantakelpoisia rahtikirjoja koskevan valtiosopimuksen, ja ratifioisi sopimuksen myöhemmin.

Yhteistyöterveisin,

Outi Nietola

toimitusjohtaja

Logistiikkayritysten Liitto ry

Nietola Outi
Logistiikkayritysten Liitto ry